

آسیب‌شناسی علل وقوع فساد مالی و اخلاقی در ورزش کشور و تدوین سازوکارهای مقابله و کنترل آن

مجری: محمدحسین قربانی

عضو هیات علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی. ۱۳۹۷.

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر، آسیب‌شناسی علل وقوع فساد مالی و اخلاقی در ورزش کشور و تدوین سازوکارهای مقابله و کنترل آنها بود. این پژوهش یک تحقیق، آمیخته است. نمونه‌ی پژوهش در بخش مرور مبانی نظری و مطالعه تطبیقی شامل مطالعات انجام شده در زمینه فساد در ورزش بوده است و همچنین تجارب و سازوکارهای مدیریت فساد در ورزش کشورهای منتخب بوده است. در بخش کیفی، نمونه شامل صاحب‌نظران، نخبگان، کارشناسان، مدیران ورزشی، برخی از بازیکنان، دلالان و واسطه‌های نقل و انتقال بازیکنان، لیدرها و مسئولان کانون‌های هواداری باشگاه‌ها و همچنین اصحاب رسانه (از سه حیطه علمی، اجرایی و ورزشی) بوده است که با استفاده از دو روش نمونه‌گیری نظری و گلوله برفی انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از سه روش فراترکیب، انجام مصاحبه نیمه ساختار یافته و تکمیل پرسشنامه بهره گرفته شد؛ به طوری که با انجام مرحله کیفی و اجرای مصاحبه‌ها، یافته‌های حاصل از آن به یافته‌های کیفی منتج از فراترکیب اضافه گردید و در قالب یک پرسشنامه در اختیار نمونه پژوهش کیفی قرار گرفت تا ضمن تأیید کلیه یافته‌ها (فراترکیب + مصاحبه‌ها) داده‌های حاصل برای محاسبات آماری مختلف نظیر اعتباریابی کدها و عوامل و اولویت‌بندی آنها مورد استفاده قرار گیرد. در قسمت مطالعه تطبیقی و فراترکیب، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش تحلیل محتوا بر اساس پروتکل گریتون و جونس (۲۰۰۴) استفاده شد و در بخش مصاحبه‌های نیم ساختار یافته با استفاده از رویکرد کدگذاری و تحلیل تم، یافته‌ها تحلیل و طبقه‌بندی شد و با استفاده از رویکرد گلگیری مدل مدیریت فساد در ورزش ایران تدوین گردید. این مدل شامل چهار بخش: شکلهای فساد در ورزش شامل فساد مالی (شرط‌بندی غیرمجاز، فرار مالیاتی، رشوه دادن و خرید نظر یا رای) و فساد اخلاقی در ورزش شامل (تبانی، دوپینگ، جادوگری در کسب نتایج، پارتی بازی در انتخاب بازیکن، کم‌کاری یا ممانعت از عملکرد، باخت عمدی، ترک مسابقه قبل از اتمام قانونی)، عوامل موثر در بروز فساد در ورزش (سیاسی، ساختاری، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی)، راهکارهای مقابله‌ای با فساد (قانونی، توسعه فناوری اطلاعات، توسعه آگاهی و دانش، توسعه مسئولیت اجتماعی) و پیامدهای فساد در ورزشی (اثر عملکردی بر ورزش، اجتماعی - فرهنگی، مالی و اثر بر ذینفعان) است. تحقیق حاضر نشان داد طیف اشکال فسادهای رخ داده در ورزش کشور مثل سایر کشورهای جهان گسترده می‌باشد. هرچند برخی از اشکال فساد در کشور متفاوت‌تر از سایر نقاط دنیا است. همچنین مطابق نتایج می‌توان گفت عوامل سیاسی مهم‌ترین نقش را در بروز فساد مالی و اخلاقی در ورزش کشور دارند این عوامل حتی شکل‌دهنده سایر عوامل نظیر عوامل اجتماعی - فرهنگی، ساختاری و اقتصادی هستند. پیامدهای فساد ورزشی نیز یکی از مهم‌ترین مساله‌ها در مطالعه فساد است و مطابق با یافته‌های پژوهش، نتایج اثرات عملکردی بر ورزش مهم‌ترین پیامدهای متصور از فساد ورزش در کشور است. در نهایت این پژوهش مدلی را برای مدیریت فساد در ورزش ارائه نمود که می‌تواند مورد استفاده دستگاه‌های سیاستگذار و مجری ورزش کشور قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: فساد مالی، فساد اخلاقی، تبانی، شرط‌بندی، دوپینگ